

הוא ערב ויכול להוציא אחרים י"ח כך נלע"ד אמנם שאלת
אם פי הרב במהרה"ד דוד הכהן נ"ו שלח ירושלים תוב"כ
ואמר שאסור לעשות כן והכן הסכים ה"ה במהרה"ד אהרן הכהן
מרח"א נ"ו [וכן הסכים ה"ה פ"ח ז"ל ע"ש בס' תפ"ט]
ואולי העעם הוא משום דכל אדם יכול למנות לעצמו ואין צורך
שיוציאו אחר שהרי בכל לשון יכול למנות ולכן אין להחיר לזה
שיבדך בשביל אחרים כו'

רסח מי ששכח להפסיד לילה אחד ולא נזכר עד סוף היום
בין השמאות שהוא ספק יום ומנה או בלא
ברכה ושאל אם יוכל למנות בשאר ימים בברכה כו' דמונה
בשאר ימים בברכה מ"ש בש"ע סי' תפ"ט אם משופק אם
דל"ג יום א' יספור בשאר ימים בברכה והוא מת"ה ז"ל וז"ל
שאלה אם כ' לאחד אם ספר לילה א' או לאו ה"ך יעשה
מכאן ואילך יספור בברכה או לא - תשובה יראה דיספור
בברכה מכאן והלא כו' וז"ע ג' דודאי שכן יום א' נהגין כה"ג
שאינו סופר טוב בברכה שלא כדעת התוס' ואשרי כס"י

מ"מ בספק מצינו למאמץ עליהו דמנחתא בלא הגדול דלאביה
סבר דספירה בזמן הזה דאורייתא ופסק מתוך כך דהבעיות
ללא חששו בתלמוד אוליך לחומר גבי ספירה ונר"ך
לחזור ולספור כמו ספק אחר אמת וליכא חזר משום ד
דאורייתא הוא וא"כ כנ"ר נמי מזה הוא לאסור מתוך הספק
שלא ספר בלילה שעבר וז"ע דהתוס' ואשרי כס"י ה"ה
פליגי בהא"ס דהספירה בזמן הזה דרבנן ה"ה אכנה נמ"ס
דכל לילה מזה בפני עצמה וא"כ ספיר סופר בברכה ומי
מסקינו דבהא נזיל דמדיחו ולא בהא ולקדקק ט"ל ה"ה
מאחר דכתבו הגאונים דהאכרת השם בברכה לבעיה חינו לא
מדרבנן ע"כ קיזור לאו וא"כ דנ"ר נמי סמסר דין השמאות
הז"ל כספק ספר שהרי הוא ספק יום ספק לילה כן נראה
לכאורה אבל נזכר מעיינין ספיר י"ס לחלק דוקא בנהן ה"ה
ת"ה ז"ל ימנה בשאר ימים בברכה מאוס דהספק הוא שאסור
שמנה בזמן ספירה בלילה והוי ספק ספקא ספק מנה
ספק לא מנה ואם תמלא לומר לא מנה ספק ה"י בעינין ת
תמימות או כל לילה מזה בפני עצמה אבל היכא
דלא נזכר עד בין השמאות ומנה בלא ברכה אינו יכול
למנות שוב בברכה לפי שהוא ספק ביום גופיה אי מנה ביום
ופסינא ליה ללא מנה בלילה שהוא זמנו - וזה בשקדוק
בדברי ה"ה כ"ה שכתב בתחלת התשובה ה"ה דהיכא דנזכר
ביום ומנה בלא ברכה שימנה שוב בשאר ימים בברכה וכו'
ה"ה הלכך ונראה דנר תמוה למה באותו יום מונה בלא
ברכה ובשאר יומי בברכה שהרי עקר טעמא שמונה באותו
יום בלא ברכה הוא מפני שהוא ספק לל דפליגי בפוסקים ז"ל
דלכ"ה ה"ה הקצירה כשרה ביום ולד"ת פסולה כמבואר הטב
בלשון הא"ש סוף פסחים ובלשון ה"ה ספ"ב דמגלה ובמהרי"ר
ס"ס וא"כ גם בשאר יומי קאי ספק זה אי קצירה כשרה
ביום אי פסולה ולמה ימנה בברכה שהרי אם קצירה כשרה
ביום אם כן מה שמנה באותו יום חשיב ספירה ויכול לכושר
מאס ואילך בברכה ואי קצירה פסולה ביום לא חשיב ספירה
ואם כן אינו יכול לספור שוב בשאר יומי בברכה כדן מי קלא
מנה בלאח מהימים שאינו מברך בשאר הימים - ולכאורה
גרמא שדן זה של ה"ה ת"ה דהיכא דמנה ביום בלא ברכה
שימנה בשאר ימים בברכה הוא דבר מחודש ומלקון רבינו
מזה"קא בש"ע יראה לכאורה שלא סמך עליו דזה כי לא
כתב רק סתמא אם שכתב בא' מהימים ימנה בשאר בלא ברכה
ולא חלק בין כשכחה ולא מנה לגמרי לכשזכר ומנה ביום
ממש דכלל בוונא קאמר שימנה בשאר בלא ברכה - ולאריבא
מתוך לשון מוכיח שכתבו היא דאפי' מנה אם מנה בלא ברכה
בגון ששכח להפסיד בלילה אינו יכול לברך בשאר יומי ת
מדקאמר אם שכתב לברך באחד מהימים ולא אחר אם שכתב
לספור

רסח ש"ע סימן תפ"ט שכתב ולא נר"ך כל הלילה יספור
ביום בלא ברכה - נלע"ד דוקא שכתב אבל
אם היה ח"ן דלילה :לא חסר מפני שהוא מעור מכל המלות
למחר ביום יספור יספור בברכה דוקא היכא דנכח
אפי' למינה שספור ביום בלא ברכה משום דהל עליו חזר
הספירה בתחלת הלילה אלא ששכח לכו סופר ביום בלא ברכה
משום דבעל החיוב המוטל עליו דלא ספר בעת שחל עליו אבל
האזין לא חל עליו חזר הספירה בלילה אלא ביום אחר ה
הקצירה הוא דהל עליו המלות והרי הוא סופר בעת שחל
עליו מיד ולמה לא יברך

רסח שאלה מי שנאמנו ולא מנה לילה א' מלילות
הספירה גם ביום לא נזכר מעשהו מהו
סיעבור לפני התיבה בכל לילה וימנה בברכה להוציא את
אחרים כו'

תשובה כתבו התוס' כפ"ב דמגילה דף ק' ע"ב בשם בה"ג
שאם שכח לילה ויום לא ימנה עוד בברכה דבעינין
תמימות וליכא כו' וק"ך כיון דבעי' תמימות וליכא א"כ למה
מונה כלל ובדאי שאין זה קושיא דה"ה דמאורייתא אין לו
למנות כלל לא בברכה ולא בלא ברכה אלא דמונה שלא בברכה
מדרבנן וגרסי' כפ"י מי שמתו דף ק' ע"ב נשים בברכת המזון
דאורייתא או דרבנן למאי נ"מ לאפוקי רביס י"ח א"ה דאוריית'
אפי' דאורייתא ומפיק דאורייתא אלא אי אמרת דרבנן הוי
שאינו מחוייב בדבר וכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את
אחרים י"ח כו' וכבר ידעת מ"ש הר"ב דספיר העומר בזמן הזה
דוב המפסי' מסכימין שהוא מדרבנן והכי נקיימין וכיון שכן
הכא כנ"ר אעפ"י שהוא אינו מחוייב בדבר דכיון שלא מנה שוב
לא ימנה דבעינין תמימות וליכא מ"מ ה"ה מיהא מונה והולך
הוא מדרבנן וכ"ע נמי מדרבנן מימנו בזמן הזה דליכא הבאת
בעומר ולא קרבן ואפי' דרבנן ומפיק דרבנן וא"ת כיון דמדרב'
מחוייב למימני אף כששכח לילה ויום א"כ למה אינו מברך
זא"ע דקרא קאמר תמי' היינו מדאורייתא אבל מדרבנן חייב
הוא וספיר מצי לברוכי כי היכי דמברך אבל מלות דרבנן אעפ"י
שמן התורה לא י"ס חיוב ודאמ' התם היכן ציונו מלא תסור
זכנו שמברכין על ספיר העומר בזמן הזה דהוי דרבנן לדעת
רוב הפוסקים זה אינו קושיא כלל דתיקשי לך למרן ב"ז שפסק
דספירת בזמן הזה דרבנן היכי פסק כדברי ה"ה שכתב דבעי'
תמימות דתמט דהוי מדאוריית' מדמינע ליה מאוס תמימות
אלא שדודאי ע"כ גם לדעת ה"ה אינה אלא מדרבנן וכלאו
דאית להו דהוי דרבנן הכי נמי ממעטי תמי' למי שלא מנה
בלילה ויום משום דכל דתקין רבנן בעי' דאורייתא ופי' היכי
שבזמן הבאת עומר וקרבן אינו מחוייב לא בתמ' ה"ה כשאייבו
רבנן בזמן הזה לא חייבו אלא בעי' דאוריית' דוקא תמימות
וכיון שכן מוכרח איה לומר שאף בזמן הבית מי שלא מנה
בלילה ויום מונה משם ואילך בלא ברכה וזהו ה"ה זמן ליכא
לאקשוי לביבדך אמורה דרבנן דכיון דכלאו עלמא מברכי
אדעתא דאורייתא מיחזי נמי האי כמאן דאמר אשר קראנו
וציונו בתורתו ואינו ולכן בזמן הזה דכ"ע נמי מדרבנן מברכי
לא אמרינן לביבדך אינו משאר עמא דלא פלוג רבנן -
ומ"מ י"ס למחות ד"ס לחלק בין חד דרבנן לתרי דרבנן כמ"ס
הר"ב בעור י"ד סי' ט"ל יע"ש

ועד כ"ל דאפי' למ"ד ספירה בזמן הזה דאורייתא מצי לברך
להוציא את אחרים שהרי לא אמרינן לא אחריי לא אחי דרבנן
ומפיק דאורייתא אלא מטעמא דלית ביה ערבות הא ראייה
דא"ש שאכל שיעורא דרבנן מוציא למי שאכל שיעורא דאורייתא
משום דערב הוא עליו וכמ"ס הא"ש בפרק מי שמתו ק"ס אבל
אשה שאינה מחויבת כלל אינה ערב ולכן אין מוציאה אחרים
ז"ה אבל הכא כנ"ר ה"ה ודאי אעפ"י שלא מנה לילה ויום ואינו
יכול מעתה למנות עוד לא בשביל זה ילא מן הערבות ועדיין

לזנו כס"ס משום דמוכח ע"ז לא שכיח כ"כ כדדוכח אה"א זעא
נמצא דכל היכא דבעינן תרי ספקי אס המפקה הני חינו ספק
גמור אינו נחשב לספק ואינו מלטרף לעשות כ"ס וה"כ בנ"ד
דבעינן תרי ספקי כפי המבואר לעיל כיון שהספק השני
אינו ספק גמור אינו נחשב לספק ואינו מלטרף לעשות
ספק ספקא.

ולכאורה היה נראה להוכיח בנזון דיון שיכרך בשאר
ימים מההיא דכתב הא"ש ז"ל בסוף פסחים
בס"ט ר"ז ז"ל והזכירו הרב"ז ז"ל ולכתילה יכול
למנות ולכרך בספק חשכה ואין צריך להמתין עד שיהא
ודאי לילה כיון דהוי ספקא דרבנן ואם כן ספירה דכיוןהשמש
חשיב ספירה מעליא משום דהוי דרבנן ואם כן ימנה ב'
בשאר ימים בדרכה • ואע"פ שהתוס' בפ"א יסמאל שם והר"ן
ז"ל בסוף פסחים תלכו על סברה זו היינו דוקא לכתילה לשי
שלדעת ר"י צריך לספור לכתילה בספק חשכה כדי שיהא
תמימות חאה פלגי התוס' והר"ן ואמרי שלא ימנה לכתילה
בספק חשכה אבל היכא דעבר ומנה בספק חשכה גס הם ז"ל
מודים דחשיב ספירה מעליא ואין צריך לספור שוב בחזרה
הלילה שכל"ה ה"ן בלשונן ואין זה נכון איכנים ע"זנו בספק
לכתילה כו' משמע ה"א דיעבד הוי ספירה וכן נר"ג ב"תוס'
שם שכתבו ז"ל וזכר למקדש הוא נר' [לר"י] דבספק חשכה יכול
לכרך ואין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה כיון שהוא ספקא
דרבנן ועוד אומר ר"י דאפילו ביום סמוך לחשכה עדיף משום
תמימות כדאמרי' לעיל ואין נראה עכ"ל משמע דהאי ואין
נראה קאי על ועוד אומר ר"י דסמוך לחשכה עדיף מדלא כתבו
ואין נר' גבי מ"ס דאין צריך להמתין עד שיהא ודאי לילה וא"כ
לכ"ע היכא דמנה בס' חשכה דיעבד אין מחייבין אותו למנות
עוד כשיהא ודאי לכ"ע אלא כבר יאל יד חובתו ספיר במה
שמנה בס' חשכה ומינה בנ"ו דודאי ימנה בשאר ימים בדרכה
וא"כ בנ"ד נמי שדיעבד נעה ומנה בין השמאות חשיב ספיר
ספירה מספק וימנה בשאר ימים בדרכה

אבל אין זה ראיה כלל דחלוק גדול יא בין ספק חשכה
הקודם ליום הספירה לספק חשכה דאחר יום הספירה
דבספק חשכה שקודם יום הספירה שהוא הנזון של ר"י ז"ל הוי
הספק אס מנה ביום שאינו זמן ספירה כלל או אס מנה בלילה
שהוא זמן ספירה ממא אבל הכא בנ"ד שהספק הוא אס מנה
בלילה שאינו זמן ספירה כלל או אס מנה ביום הנה הכא דה"ל
זה שהוא כד הטוב אינו למעבדיות לגמרי דאפי' נימא שהיה
יום עדיין מ"מ אינו זמן ספירה לגמרי מש"כ בספק חשכה
דה"ל דה"ל הטוב שבו הוא טוב לגמרי דאמא כבר הוא לילה
והוי זמן ספיר לגמרי ולכן כיון שהוא מיר דרבנן יא להחשיבו
לספירה מעליא ואלא לחשיבו לספור שנית • אבל בנ"ד דאפילו
כשבאנו לסמוך על כד האני ולומר דלמא עדיין יום גמור היה
כשמנה מ"מ לא יאנו י"ח לגמרי דאמא אף ביום אינו זמן ספיר
וא"כ באנו לחלוק הכא לעיל בין היכא דהוי ספ' א' להיכא דהוי
תרי ספקי דכשמנה בספק חשכה דקודם הספירה איכא תרי
ספקי לבגי שאר הימים ויכול למנות בהם בדרכה ספק אס
כשמנה בזה הספק חשכה היה עדיין יום ספק כבר היה לילה
ואת"ל שערדיין היה יום וא"ל כלל מנה כלל דלמא כל לילה מזה
בפני עצמה ויכול לכרך והוא מתהפך • אבל בנ"ד ליכא אלא
חדא ספקא אי צ"ל תמימות או כל לילה מזה בפני עצמה
אבל הספק אחר דלמא כשמנה היה עדיין יום אינו ספק גמור
דאפי' היה יום גמור מ"מ לא בריא דיום הוי זמן ספירה

הס' מעשה בח"ה של פסח שטעה הא"י וקרא בספר
ב' בעינן אחר ולא קרא והקרבנות אשה
כו' ואלו הם צריך לחזור להוציאם ב"ת כדי לקרוא פ' והקרבנות
ולכאורה נר' שצריך משום דאע"ג וכבר השלים מנין הקרואים
של יום מ"מ האחרון שהוא ה' קרא בעינן אחר או"ל כמאן
דעיתים

לספור בא' מהימים משמע דל"א אע"פ שזכר צו ומנה אס
לא ברך דהיינו שמנה ביום ימנה בשאר יומי כלל בדרכה י'
חכ' כלפ"ד דודאי כונת רבינו מור"קא ז"ל הוא דוקא
היכא דלא מנה כלל בא' מהימים אבל היכא דמנה בא'
מהימים ביום אז ודאי ימנה בדרכה בשאר ימים ומה שלא
חלק כן בפירושו הוא שהניחו לפשיטותו ומה שדקדקנו מדכת'
אס שכתב לברך כו' לאו דוקא ולשון הטור ז"ל הוא כן וליכא למא'
דגם הטור ז"ל כיוון דלקדוק הכא שהרי דין זה לקות מדברי
התוס' פ' רבי יסמאל במנהות דף ס"ו ומה"ל אס ספקא חשיב
דאס כתוב בדבריהם אס הפסוק יום אחד כו' א"כ לשון הטור
ז"ל דנקט אס שכתב לברך לאו דוקא • ומו' דרבינו מור"קא ז"ל
בנית יוסף הביא דברי הר"ב ת"ה הכא בפשיטות ולא פקפק
בהן כלל • ולעקר הקושיא שהקשו במ"ס באותו יום מונה
כלל דרכה ובשאר ימים בדרכה כלפ"ד שהוא דבר פשוט שכבר
יוע' דפלגי רב האי גאון ור"י ז"ל עס בה"ג דלדעת בה"ג
היכא דלא מנה יום א' אינו יכול למנות עוד בשאר ימים
משום דבעינן תמימות וליכא • ולדעת ר"ה ז"ל יכול למנות
בשאר ימים בדרכה דכל לילה מזה בפני עצמה ודודאי דמ"ס
הר"ב ת"ה דמונה בשאר ימים כלל בדרכה וספק כן גס הרב ז"ל
צ"ע הוא מנה בספק ז"ל ספק המחלוקת של ה"ג עס ר"ה
ור"י ז"ל • והנה בזה אחי ספיר טובא ה"א דמונה כלל בדרכה
באותו יום ובשאר הימים מונה בדרכה משום דיש חלוק גדול
בין אותו יום לשאר הימים דבאותו יום ליכא אלא חדא ספקא
דהיינו קצירה כשרה ביום אי פסולה ולכן מן הראוי הוא
ללא יברך דהא ספק הוא וספק דרכה להקל • אבל בשאר
הימים יא עוד ספק אחר נוסף על הספק הכא והיינו דאפילו
בנית לאמת שהקצירה פסולה ביום עכ"ל אפ"ר שיוכל לברך
בשאר הימים דאפ"ר דכל לילה מזה בפני עצמה ואפילו
נימא שאינו חשוב ספירה מה שמנה באותו יום וכאלו לא מנה
כלל מ"מ בשאר ימים יכול לברך דכל אחת ואחת היא מזה
בפני עצמה נמצא דבאותו יום שמנה כלל בדרכה ליכא אלא
חדא ספקא ולכן מונה כלל בדרכה אבל כי אותו ע"ה שאר
ימים הוכחל הספק ונעשה ספק ספקא ספק אי קצירה כשרה
ביום ועלתה לו הספירה ס' אי פסולה ביום ולא עלתה לו
הספירה • ואת"ל שהיא פסולה ולא עלתה לו דלמא כל לילה
ולילה מזה בפני עצמה היא ולא בעינן תמימות • והוא ס' ס'
המתהפך • מש"כ כאלא מנה יום אחד לגמרי דאז אף לבגי
שאר ימים ליכא אלא ספק אחד לחודיה דהיינו ס' אי בעינן
תמימות והשתא ממילא מובן טעם הפסק שפסק הר"ב ת"ה
דהיכא דמספקא ליה על יום אחד אי מנה אי לא דמנה שאר
ימים בדרכה משום דכיון דמספקא ליה אי מנה אי לא הוי ליה
בשאר ימים ס' ולא אמרינן שמנה שאר ימים כלל בדרכה
אלא היכא דפשיטא ליה ובריא ליה שלא מנה כלל באותו יום
ולפי זה כלפ"ד דבנ"ד אינו יכול לברך בשאר הימים אע"ג
דנראה לכאורה דה"א איכא תרי ספקי ספק אי

בעינן תמימות או לא ואת"ל בעינן תמימות דלמא כבר מנה
באותו יום והיו תמימות ה"א ליתא דע"כ לא אמרינן דיברך
בתרי ספקי אלא כשהשני ספקות הם ספקות גמורות כגון
הנך דאמרן לעיל • אבל הכא שהספק שני אינו ספק גמור
דנשתמאל לומר אע"ג דהתמימות בעינן דלמא קצירה ביום
כשרה והספירה שספר ביום עלתה לו אחת איכא לן ספקא
דלמא לילה הוה כשהוא שעתא וכבר טהר יומא ונמצא שמנה
בלילה שלא צריך • ואין לומר דמ"מ עדיף האי בנ"ד מהיכא
דלא מנה כלל דליכא אלא ספק אחד לחודיה והכא איכא תרי
ספקי אע"פ שהם' האני אינו ספק גמור מ"מ עדיף מהיכא
דנא מנה כלל שהוא ספק אחד וליכא ספקא אחריתי כהני
כלל שהרי כתב האשכנז ז"ל בתשובה סימן ת"א דהספק מוכח
ע"ז ספק דרוסת איש לא חשיב ספק לרצו עס ספק אחר